

מספר הקורס : 218.5201

שם הקורס: מערכות לתיעוד מידע

שם המרצה : גב' מאשה זולטרבסקי בר

דואר אלקטרוני: zmasha@mm.st

מבוא:

מדע הארכיונאות הוא תחום אקדמי ומקצועי הנוגע בתאוריה, מתודולוגיה והמעשה של יצירה, הערכה, שמירה ושימוש של רשומות וארכיונים. התחום כולל את הטיפול בהקשרים בהם הרשומות נוצרות ונמצאות בשימוש – הפונקציונלי, המשפטי, התרבותי והחברתי. ארגונים, גופים ופרטים יוצרים רשומות במהלך ניהול עסקיהם וענייניהם, על מנת לתמוך במינהל שיצר אותן, להעיד על פעילותו ולשימור את הזיכרון והזהות הקבוצתיים.

מטרות הקורס:

להקנות את יסודות מדע הארכיונאות (Archival Science) על היבטיו השונים. התפתחות התיאוריה הארכיונית החל מן המאה ה-19, ועד תחילתה של המאה ה-21 והתמורות שחלו הן בתיאוריה הארכיונית והן בפרקטיקה, עקב הוספת הפן החברתי להיבטים המנהלי, המשפטי והמחקרי. כמו כן יידונו היבטים חדשים במקצוע הארכיונאות שנוספו כתוצאה מהפיכת הארכיונאות לחלק ממדעי המידע וכתוצאה מהשפעת השינויים הטכנולוגיים על המקצוע (טיפול במטה-דטה וברשומות אלקטרוניות)

שיטות הוראה: שיעורים פרונטליים ודיונים בכיתה

דרישות הקורס:

השתתפות בדיונים בכיתה (10%)
השתתפות חובה ב-2 משימות (ציון עובר)
עבודה מסכמת – 100%

על המרצה:

מאשה זולטרבסקי בר בעלת תואר שני (MLS) מאוניברסיטה העברית בירושלים עם התמחות בלימודי ארכיונאות. כיום דוקטורנטית עם עבודה בשיפוט באוניברסיטת בר אילן.

עובדת כארכיונאית משנת 2002, במסגרת העבודה טיפלה במעיינים, עסקה בסידור ותיאור חומר ארכיוני ובדיגיטיזציה של חומר ארכיוני. משנת 2011 עובדת כמרכזת מקצועית ומנהלת פרויקטים בארכיון יד טבנקין. מלמדת בקורסים והשתלמויות בנושאים שונים הקשורים למקצוע הארכיונאות.

דוא"ל: course@zmasha.mm.st

תוכן הקורס:

מפגש 1:

- מבוא לקורס
- מקומו של ניהול תיעוד המידע (ארכיונאות) במסגרת מדעי המידע.
- ארכיונאות כמדע
- קריאת חובה- פריטים הבאים מרשימה ביבליוגרפית: 25, 21, 13
- רשות: 22, 9

מפגש 2:

- מידע ארכיוני מאפייניו ותכונותיו
- הגדרת מושגים ועקרונות בסיסיים של ניהול החומר הארכיוני
- ארכיונים בארץ
- קריאת חובה- פריטים הבאים מרשימה ביבליוגרפית: 23, 4(6)

מפגש 3:

- "מחזור החיים של הרשומה", הכרת התהליך מיצירת הרשומה, פעילותה ועד ניצולה לאחר גמר תפקידה הפעיל
- קריאת חובה- פריטים הבאים מרשימה ביבליוגרפית: 18

מפגש 4:

- ניהול רשומות מסורתיות ודיגיטליות
- קריאת חובה- פריטים הבאים מרשימה ביבליוגרפית: 24, 20
- רשות: 17

מפגש 5:

- ניהול חומר ארכיוני
- קריאת חובה- פריטים הבאים מרשימה ביבליוגרפית: 7, 3(5)

מפגש 6:

- ניהול מידע אישי
- מקומו וחשיבותו של הארכיון האישי בארכיונאות בת זמנינו
- קריאת חובה- פריטים הבאים מרשימה ביבליוגרפית: 12, 10, 1
- רשות: 15, 11

מפגש 7:

שימוש בחומר ארכיוני ומשתמשים בארכיון

קריאת חובה- פריטים הבאים מרשימה ביבליוגרפית: 14, 16, 26

רשות: 8, 19

מפגש 8:

היבטים אתיים בעבודת הארכיון

סיכום הקורס

קריאת חובה- פריטים הבאים מרשימה ביבליוגרפית: 2

ביבליוגרפיה:

1. אלסברג, פ"א. "ארכיונים אישיים, סידורם ורישומם", *יד לקורא*, כרך ל', אוגוסט 1964
2. מדינת ישראל, חוק הארכיונים, 1955 (התשט"ו),
<http://www.archives.gov.il/NR/ronlyres/DD86DC0B-33B3-47C0-A2E7-0022EACA84DC/0/ArchiveLaw.pdf>
3. מועצת הארכיונים הבינלאומית, תקן בינלאומי כללי לתיאור ארכיוני, מהדורה שנייה, אוטווה, 2000 מתוך
http://www.archives.org.il/files_1.html
4. קוק, ט', "ארכיונים בעולם הפוסט-משמורתי, יחסי גומלין בין תיאוריה ארכיונית ועשייה, מאז פרסום המדריך ההולנדי בשנת 1898", ארכיון 9, תשנ"ח, עמ' 41-91
5. Committee on Descriptive Standards. International Standard Archival Description, General, ISAD(G). 2nd ed. International Council on Archives: 2000.
6. Cook, Terry. "What is Past is Prologue: A History of Archival Ideas Since 1898, and the Future Paradigm Shift." *Archivaria* 43 (Spring 1997): 17-63.
7. Duchein, M., "Theoretical Principles and Practical Problems of Respect des Fonds in Archival Science", *Archivaria*, 1983, 16, pp. 64-82
8. Duff, Wendy M., and Catherine A. Johnson. "Accidentally Found on Purpose: Information Seeking Behavior of Historians in Archives." *The Library Quarterly* 72 (2002): 472-500.
9. Fredriksson, B., "Postmodernistic Archival Science – Rethinking the Methodology of a Science", *Archival Science*, 3, 2, 2003, pp. 177 - 197
10. Hobbs, C., "The character of personal archives: reflections on the value of records of individuals", *Archivaria*, 52, pp. 126- 135
11. Jones W., Personal Information Management (PIM) *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, Third Ed., 2010, 1:1, pp. 4137-4147.{10-11, 13}
12. Khoo, C., Luyt, B., Ee, C., Osman, J., Lim, H.H. & Yong, S., "How users organize electronic files on their workstations in the office environment: a preliminary study of

- personal information organization behavior". Information Research, 12(2), paper 293, 2007, available at <http://InformationR.net/ir/12-2/paper293.html>
13. Kormendy, L., "Changes in archives' philosophy and functions at the turn of the 20th and 21st centuries", Archival Science, 7, 2, 2007, pp. 167-177
 14. Lytle, Richard H. "Intellectual Access to Archives: I. Provenance and Content Indexing Methods of Subject Retrieval." American Archivist 42(1980): 64-75.
 15. Marshall, Catherine C. "How People Manage Personal Information over a Lifetime. Personal Information Management Ed. William Jones and Jaime Teevan. Seattle: University of Washington Press, 2007: 57-75, available at <http://www.csd.tamu.edu/~marshall/PIM%20Chapter-Marshall.pdf>
 16. Meehan, J., "The archival nexus: rethinking the interplay of archival ideas about the nature , value, and use of records", Archival Science, 9, 2009, pp. 157 -164
 17. Pember, M., Cowan, R., "Government Records Management/Recordkeeping", *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, Third Ed., 2010, pp. 2005-2010.
 18. Roper, M., "The Life Cycle of the Record. The Developments and Applications of the Concept" , Arkhiyyon, 10-11, 1999, pp. XI-XXVI
 19. Samouelian, M., Embracing Web 2.0: Archives and the Newest Generation of Web Applications, The American Archivist, Vol. 72 (Spring/ Summer 2009): 42-71{12}
 20. Singh, Pauline, Jane E. Klobas, and K. Anderson. "Information Seeking Behaviour of Electronic Records Management Systems (ERMS) Users: Implications for Records Management Practices." *Human IT* 9, no. 1 (2007): 135-81. Accessed June 14, 2012. <http://etjanst.hb.se/bhs/ith/1-9/psjikka.pdf>
 21. Schenkolewski-Kroll, S., "Archival Education as Part of Information Science Studies: The Case of Israel" The Case of Israel", The 2nd Asia-Pacific Conference for Archival Educators and Trainers, "The Archival Science and Archival Education in the Electronic Age", Gakushuin University, Tokyo 2006, pp. 192- 197
 22. Shepherd, E., "Archival Science", *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, Third Ed., 2010, 1:1, pp. 179-191
 23. Shoham, S. & Schenkolewski-Kroll, S., "Israel: Libraries, Archives and Museums", *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, Third Ed., 2010, 1:1, pp. 3035-3041
 24. Spindler, R., "Electronic Records Preservation", *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, Third Ed., 2010, 1:1, pp. 1682-1688
 25. Thomassen, T., "A first introduction to archival science", Archival Science, 2001, 1, 4, pp. 373-385

החוג לניהול מידע וידע
The Department of Information
and Knowledge Management

26. Yakel, Elizabeth, and Deborah A. Torres. "AI: Archival Intelligence and User Expertise."
The American Archivist 66 (2003): 51-78.